

Súd: Okresný súd Kežmarok
Spisová značka: 10C/18/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8421201736
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 07. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lucia Baštová
ECLI: ECLI:SK:OSKK:2022:8421201736.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Kežmarok sudkyňou JUDr. Luciou Baštovou v spore žalobcu: F. P., A.. XX.XX.XXXX, W. XXX XX E. XX, právne zastúpeného JUDr. Ivanom Hricom, advokátom, so sídlom Ing. Kožucha 8, 052 01 Spišská Nová Ves proti žalovanej: Slovenská republika, konajúca prostredníctvom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, so sídlom Štúrova 2, Bratislava o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom s príslušenstvom, takto

rozhodol:

I. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobcovi sumu 1.845,86 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1.845,86 eur od 14.04.2021 do zaplataenia, a to v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu zamietla.

III. Žalobcovi p r i z n á v a voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 70 %, o výške ktorého rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Žalobca žalobou doručenou Okresnému súdu Kežmarok dňa 27.09.2021 žiadal, aby súd zaviazal žalovanú na zaplataenie sumy 2.164,02 eur a úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 381,70 eur od 13.09.2019 do zaplataenia, vo výške 5 % ročne zo sumy 200,- eur od 06.03.2020 do zaplataenia, vo výške 5 % ročne zo sumy 200,- eur od 11.08.2020 do zaplataenia, vo výške 5 % ročne zo sumy 1.382,82 eur od 04.09.2020 do zaplataenia a na náhradu trov konania.

2. Žalobu odôvodnil tým, že dňa 08.08.2019 žalovaná v zastúpení Okresnou prokuratúrou O. podala na Okresnom súde O. voči nemu ako žalovanému žalobu, ktorou sa domáhala vydania bezdôvodného obohataenia vo výške 5.606,72 eur. Žalobu dôvodila tým, že rozsudkom Okresného súdu O. X.p. zn. 7T/49/2018 bol žalobca uznaný za vinného zo spáchania prečinu neoprávneného podnikania podľa § 251 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Trestného zákona, k skutku sa priznal a potvrdil podnikanie bez živnostenského oprávnenia na pokrývačské a klampiarske práce, čím mal spôsobiť škodu vo výške 5.606,72 eur. Konanie bolo vedené pod sp. zn. 8C/34/2019. Žalobca bol v čase spáchania skutku samostatne zárobkovo činnou osobu, avšak nedisponoval konkrétnym živnostenským oprávnením na klampiarske práce. Na základe priznania mu súd v trestnom konaní uložil peňažný trest vo výške 2.600,- eur, ktorý v zákonnej lehote zaplatil. V písomnom vyjadrení zo dňa 06.09.2019 a dňa 14.10.2019 v spore sp. zn. 8C/34/2019 vysvetlil, prečo nedisponuje žiadnym obohataením na úkor fyzických osôb - bývalých zákazníkov. Svoje vyjadrenia oprel predovšetkým o nedostatok aktívnej legitímácie Okresnej prokuratúry O. na podanie žaloby proti jeho osobe a žiadal žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Dňa 19.02.2020 sa uskutočnilo predbežné prejednanie sporu, na ktorom súd podrobne vyjadril svoj právny názor a upozornil prokuratúru, že nemá aktívnu legitímáciu a nie sú splnené podmienky na vedenie sporu. Prokuratúra

napriek právnenému názoru trvala na podanej žalobe. Rozsudkom zo dňa 31.07.2020 súd žalobu zamietol a jemu ako žalovanému nepriznal náhradu trov konania s poukazom na ustanovenie § 261 Civilného sporového poriadku. Okresná prokuratúra Kežmarok sa neodvolala.

3. Ďalej tvrdil, že napriek jasnému zneniu ustanovenia § 456 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého nastupuje štát v zastúpení prokuratúrou na vymáhanie bezdôvodného obohatenia od obohateného, ak nemožno zistiť tých, na úkor ktorých došlo k obohateniu, ak by sa aj žalobca bezdôvodne obohatil, vykonal tak na úkor osôb, ktoré boli zistiteľné, žalovaná trvala na žalobe. Podľa žalobcu preto došlo z jej strany k nesprávnenému úradnému postupu podľa § 9 zákona č. 514/2003 Z. z., a teda k nezákonnému zásahu do jeho práv a právom chránených záujmov, pretože aj podľa konštatovania súdu v konaní sp. zn. 8C/34/2019 neboli splnené podmienky na vznik aktívnej vecnej legitímácie na strane žalovanej v zastúpení Okresnou prokuratúrou O., ktorá konala svojvoľne, bez opory v zákone, prekročila svoje právomoci a bez zjavnej právnej logiky trvala na podanej žalobe a viedla zbytočné súdne konanie. Žalobca využil svoje ústavné právo dané mu čl. 47 Ústavy SR a za účelom ochrany svojich práv sa nechal zastúpiť advokátom, ktorému uhradil odmenu z vlastných zdrojov, čím mu vznikla majetková ujma, ktorú jeho právny zástupca JUDr. Ivan Hric vyčíslil dňa 20.08.2020 v celkovej výške 2.164,52 eur.

4. Nárok predbežne prerokoval so žalovanou, ktorá uviedla v podaní zo dňa 14.04.2021, že predmetný nárok neuhradí, nakoľko boli splnené predpoklady na podanie žaloby, a to vznik bezdôvodného obohatenia osôb a nemožnosť zistenia osôb, na úkor ktorých bolo získané bezdôvodné obohatenie, pretože osoby, ktoré žalobcovi za vykonanú prácu zaplatili, nie sú osobami, na úkor ktorých sa obohatil. Uvedené tvrdenie je však podľa neho v priamom rozpore so závermi súdu v rozsudku sp. zn. 7T/49/2018, pretože trestná zodpovednosť sa môže vyvodzovať výhradne z preukázaných skutočností, v opačnom prípade nie je možné obvinenú osobu odsúdiť. Súd preto vyvodil svoje rozhodnutie o trestnej zodpovednosti žalobcu na zistenom skutkovom základe, ktorý je uvedený v úvodnej časti výroku rozsudku. Je preto nepochybne zistiteľné a súdom tvrdené, že klampiarske práce bez oprávnenia vykonával žalobca pre konkrétne fyzické a právnické osoby, len s týmito osobami bol v právnom vzťahu a len výhradne voči nim sa mohol eventuálne obohatiť. Ak by existovali iné neznáme osoby, bolo by povinnosťou súdu ich zisťovať a následne vyhodnotiť zistené skutočnosti. Súd toto dokazovanie nevykonal, pretože žiadne neznáme ďalšie osoby, na úkor ktorých sa mal žalobca obohatiť, neexistujú. Osoby, na úkor ktorých sa žalobca obohatil existujú, sú známe, dokonca bývajú v rovnakej obci ako žalobca a výhradne im prináleží právo žalovať žalobcu o vydanie bezdôvodného obohatenia. To, že tak do dnešného dňa nevykonali, je ich rozhodnutie a všetci vrátane žalovanej sú povinní ho rešpektovať. Právna fikcia nástupníctva štátu pri vymáhaní bezdôvodného obohatenia podľa ustanovenia § 456 Občianskeho zákonníka nastupuje ako sekundárna legitimita a vyžaduje si predpoklad nezistiteľnosti poškodených bezdôvodným obohatením. Podľa neho sú splnené všetky predpoklady na vyvedenie zodpovednosti žalovanej, ktorá nesprávnym úradným postupom na nezákonnom podklade zasiahla do jeho práv a právom chránených záujmov a v priamej príčinnej súvislosti s podaním žaloby a následne v trvaní na nej, bez splnenia základnej podmienky - aktívnej legitímácie, mu vznikla majetková ujma vo forme nákladov na právne služby v celkovej výške 2.164,02 eur, ku ktorej si uplatnil aj úroky z omeškania odo dňa prevodu prostriedkov zo svojho účtu na účet jeho právneho zástupcu.

5. Ako dôkazy na preukázanie svojich tvrdení žalobca v žalobe označil a predložil písomnú žiadosť poškodeného o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody zo dňa 26.10.2020, odpoveď žalovanej na žiadosť o predbežné prerokovanie nároku zo dňa 14.04.2021, rozsudok Okresného súdu O. sp. zn. 7T/49/2018, žalobu Okresnej prokuratúry O. o vydanie bezdôvodného obohatenia, zápisnicu z pojednávania zo dňa 19.02.2020, rozsudok Okresného súdu O. sp. zn. 8C/34/2019 s doložkou právoplatnosti a vykonateľnosti, faktúry č. 45/2019, č. 9/2020, č. 36/2020 a č. 37/2020, potvrdenia o transakcii k zaplateniu trov konania a vyčíslenie trov konania.

6. Žalovaná v písomnom vyjadrení k podanej žalobe zo dňa 01.02.2022 nesúhlasila s podanou žalobou a považovala nárok žalobcu za nedôvodný, pretože dôvodom podania žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia boli okolnosti spočívajúce v neoprávnenom podnikaní F. P., ktorý podnikal bez živnostenského oprávnenia, za čo bol rozsudkom Okresného súdu O. sp. zn. 7T/49/2018 zo dňa 12.11.2018 uznaný vinným z pokračovacieho prečinu neoprávneného podnikania podľa § 251 ods. 1, ods. 2, písm. c) Trestného zákona. Po právoplatnosti rozsudku bola v civilnom konaní podaná žaloba, v ktorej bolo poukázané na prípady konkrétnych subjektov, na úkor ktorých sa obohatil, pričom

svoju neoprávnenou činnosťou získal bezdôvodné obohatenie najmenej vo výške 5.606,72 eur, ktorá bola predmetom žaloby. Súd v konaní sp. zn. 8C/34/2019 žalobu zamietol a nepriznal žalovanému náhradu trov konania voči žalobcovi. Podľa nej postup prokuratúry v tomto spore nemožno považovať za nesprávny úradný postup, pretože na to nie sú splnené zákonné podmienky. Zákon č. 514/2003 Z. z. nedefinuje pojem nesprávny úradný postup, je ho však potrebné vykladať ako akékoľvek iné porušenie právnych noriem, ktoré nie je rozhodnutím a nemalo smerovať k vydaniu rozhodnutia. Ide o úradný postup, pri ktorom dôjde k porušeniu pravidiel stanovených právnymi predpismi pre konanie orgánu verejnej moci alebo porušeniu poriadku, ktorý vyplýva z povahy, funkcie alebo cieľov tejto činnosti, teda o postup nezákonný. Trvala na tom, že prokurátor bol oprávnený podať žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia, jeho postup nemožno hodnotiť ako nesprávny úradný postup, pretože konal v rámci svojej kompetencie. Žalobcovi, ktorý bol právoplatne odsúdený vznikol neoprávnený majetkový prospech v súvislosti s jeho neoprávneným podnikaním, pretože vykonával klampiarske a pokrývacie práce bez príslušného živnostenského podnikania.

7. Zdôraznila, že žalobné oprávnenie prokurátora podľa § 93 odsek 1 písm. a) Civilného sporového poriadku sa týka iba nároku vyplývajúceho z druhej vety ustanovenia § 456 Občianskeho zákonníka. Vznik bezdôvodného obohatenia bol daný tým, že žalobca bol v trestnom konaní uznaný vinným z pokračovacieho prečinu neoprávneného podnikania podľa § 251 ods. 1 odsek 2 písm. c) Trestného zákona a výška jeho prospechu bola vyčíslená konkrétnou sumou. Vo vzťahu k podmienke nemožnosti zistenia osôb, na úkor ktorých bolo získané bezdôvodné obohatenie je potrebné vychádzať z právneho názoru, že v tomto prípade nie je možné zistiť okruh osôb, na úkor ktorých žalobca toto bezdôvodné obohatenie získal, pretože osoby, pre ktoré vykonával pokrývačskú a klampiarsku prácu, na ktorú nemal príslušné živnostenské oprávnenie, a ktoré mu za jeho vykonanú prácu zaplatili, nie sú osobami, na úkor ktorých sa obohatil. Jeho neoprávnené obohatenie spočívalo vo výkone prác bez príslušného živnostenského oprávnenia. Iný právny názor súdu neznamena, že postup prokurátora pri podaní žaloby bol nesprávny alebo nezákonný. Nakoľko vo veci nie je preukázaný základný predpoklad pre uspokojenie nároku žalobcu na náhradu škody, a to, že podanie žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia prokurátorom bolo v rozpore so zákonom, navrhla žalobu v celom rozsahu zamietnuť.

8. Žalobca v písomnom vyjadrení zo dňa 16.02.2022 zotrval na svojich tvrdeniach v podanej žalobe, nakoľko v čase podania žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia v roku 2019 neboli naplnené zákonné predpoklady na podanie žaloby zo strany žalovanej. Poškodené osoby (F., X., O. a spol.) vystavili písomné čestné prehlásenie, podľa ktorého nedošlo na strane žalobcu na ich úkor k bezdôvodnému obohateniu a teda podstatné je to, že osoby, na úkor ktorých sa žalobca obohatil boli známe. Boli uvedené v samotnej obžalobe, aj neskôr v trestnom rozkaze. Ak tieto osoby boli známe, nemožno v žiadnom prípade hovoriť o ich nezistiteľnosti. Tieto osoby identifikovala aj samotná žalovaná v žalobe o vydanie bezdôvodného obohatenia v odôvodnení na str. 2. Je preto možné sa takmer s určitosťou domnievať, že žalovaná podávala žalobu namiesto týchto osôb, preto došlo na jej strane k nesprávne výkladu ust. § 456 druhá veta Občianskeho zákonníka. K zmene argumentácie žalovanej vo vyjadrení, že nebolo možné zistiť okruh osôb, na úkor ktorých sa žalobca ako stíhaný mal obohatiť a za tieto „neznáme osoby“ podala žalobu uviedol, že ak žalovaná tvrdí, že možno existovali ďalšie poškodené osoby, mala ich uviesť v skutkovej vete svojej obžaloby. A ak tvrdí, že existovali iné osoby, na úkor ktorých sa obohatil a iné pre ktorých realizoval práce, tak to je pre neho nóvum, a preto je namiesto otázka, o aké osoby ide a prečo nevyzvedali v trestnom konaní, kedy a za akých okolností sa na ich úkor mal obohatiť a hlavne v akej výške. Tento argument žalovanej je v priamom rozpore s tým, čo uviedla v žalobe o vydanie bezdôvodného, keď podala žalobu namiesto osôb, ktoré boli identifikované už v trestnom konaní, nevedomujúc si fakt, že nemá na to oprávnenie. Žaloba bola preto podaná bez akéhokoľvek právneho základu a žalovaná konala v rozpore so zákonom.

9. Žalovaná v písomnom vyjadrení zo dňa 21.02.2022 k vyjadreniu žalobcu uviedla, že všetky prostriedky procesného útoku a procesnej obrany si uplatnila už vo vyjadrení zo dňa 01.02.2022 a nemá ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania ani ďalšie hmotnoprávne námietky.

10. Na prejednanie sporu súd nariadil pojednávanie, na ktorom žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu zotrval na žalobe a svojich vyjadreniach v celom rozsahu. K výške škody uviedol, že táto bola zmluvne dohodnutá a podľa zmluvy bola aj zaplatená, a preto mu v tom rozsahu vznikla škoda, majetková ujma, ktorá nemá charakter náhrady trov právneho zastúpenia. Navrhol žalobe v celom rozsahu vyhovieť a priznať mu náhradu trov konania.

11. Žalovaná na pojednávani taktiež v celom rozsahu zotrvala na svojich vyjadreniach a nedôvodnosti podanej žaloby. Uviedla, že osoby uvedené v obžalobe, ktorým žalobca v zmysle dohody vykonával určité práce, nie sú osobami poškodenými v pravom zmysle. Nemali ani v trestnom konaní postavenie poškodených. Tieto skutočnosti jednoznačne vyplývajú z trestného spisu, z ktorého je zrejmé, že tieto osoby, ktorých mená boli uvedené v obžalobe, nie sú poškodenými a neboli im ani doručované jednotlivé rozhodnutia ako osobám poškodeným. Čiže tieto osoby nemali ani v trestnom konaní postavenie poškodených. Boli to osoby, ktoré u žalobcu objednali práce, za ktoré zaplatili. Takže sa necítia byť priamo poškodenými. Osoby, pre ktoré žalobca ako páchatel trestného činu nedovoleného podnikania vykonával neoprávnené práce, nemajú postavenie poškodených v zmysle § 46 Trestného poriadku. Mali dohodu so žalobcom a ich nezaujímalo, či podniká zákonne alebo nezákonne v klampiarskych prácach. Zaplatili za služby, ktoré si objednali, ale nemali vedomosť o tom, že podnikateľ podniká neoprávnené. Žalobca vykonával práce neoprávnené, sústavne prijímal objednávky a vykonával činnosť nezákonne a z toho získal určitý prospech, ktorý nemusí byť vyčíslený práve v tom trestnom konaní, v tej sume, aká bola uvedená. Na uvedenú činnosť nemal oprávnenie, riadne ju neevidoval, neodvádzal z nej voči štátu žiadne poplatky, a práve preto, že podnikal neoprávnené mal určitý prospech. Zo strany prokuratúry preto nedošlo k nesprávnemu úradnému postupu a žalobcovi nepatrí nárok na náhradu škody.

12. Súd sa oboznámil s obsahom žaloby a všetkých písomných a ústnych vyjadrení strán v priebehu sporu, vykonal dokazovanie oboznámením sa s obsahom všetkých stranami predložených listinných dôkazov a vykonal tiež navrhnuté dokazovanie oboznámením sa s trestným spisom Okresného súdu O. sp. zn. 7T/49/2018 a spisom sp. zn. 8C/34/2019 a zistil nasledovný skutkový stav:

13. Žalobca sa podanou žalobou domáha náhrady škody od žalovanej vo výške 2.164,02 eur pozostávajúcej z trov právneho zastúpenia zahŕňajúcich účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za zastupovanie v rámci civilného konania vedeného na Okresnom súde O. pod sp. 8C/34/2019 tvrdiac, že táto škoda mu bola spôsobená nesprávnym úradným postupom, a to podaním žaloby voči nemu Slovenskou republikou zastúpenou Okresnou prokuratúrou O. na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 456 druhá veta Občianskeho zákonníka v spojení s § 93 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku.

14. Medzi stranami nebolo sporné, že žalobca bol ako obžalovaný v trestnom konaní vedenom na Okresnom súde O. pod sp. zn. 7T/49/2018 rozsudkom č. k. 7T/49/2018-269 zo dňa 12.11.2018 právoplatne uznaný za vinného zo spáchania pokračovacieho prečinu neoprávneného podnikania podľa § 251 odsek 1, odsek 2 písmeno c/ Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

- dňa 10.10.2013 bola uzatvorená Zmluva o dielo medzi objednávateľom Urbárskym a komposesorátnym pozemkovým spoločenstvom Q. E. (ďalej len UaKPS), okres O. a zhotoviteľom podnikajúcim pod obchodným menom F. P., A.. XX.XX.XXXX/XXXX, bytom E. Č.. XX, okres O., G. XXXXXXXXX, kde predmetom zmluvy bolo pokrytie strechy na budove UaKPS v obci E. (bez popisného čísla), ktorú vykonal zhotoviteľ F. P. v období rokov 2013 až 2014 na základe písomnej objednávky zo dňa 02.12.2013, ktorá bolo doručená na UaKPS v E., pričom uvedené pokrývačské práce F. P. vykonal v priebehu roka 2013 a ukončil koncom roku 2014, kde bolo zistené, že F. P. vykonával uvedenú podnikateľskú činnosť neoprávnené, nakoľko na uvedené pokrývačské a klampiarske práce nemal príslušné živnostenské oprávnenie, kde za uvedené práce na pokrývaní budovy UaKPS bola menovanému vyplatená vyfakturovaná suma podľa Zmluvy o dielo vo výške - 2.650,-Eur,
- v mesiaci november 2012 až apríl 2013 vykonal obžalovaný F. P. výmenu strešnej krytiny na rodinnom dome majiteľa F. F., trvalé bytom E.Ň. Č.. XXX, Pričom na uvedenú pokrývačskú a klampiarsku prácu nemal príslušné živnostenské oprávnenia a za uvedenú výmenu strešnej krytiny mu bola majiteľom rodinného domu F. F. vyplatená suma 1.500,- Eur, bez potvrdenia, v čom mala byť zahrnutá cena práce a aj cena materiálu,
- v mesiaci júl 2014 až september 2014 vykonal obžalovaný F. P. výmenu strešnej krytiny na rodinnom dome v obci E. Č.. XX majiteľa U. X., pričom na uvedenú pokrývačskú a klampiarsku prácu nemal príslušné živnostenské oprávnenie a za uvedenú výmenu strešnej krytiny mu bola majiteľom rodinného domu U. X. vyplatená suma 3.000,- Eur, v čom mala byť zahrnutá cena práce a aj cena materiálu,
- v mesiaci august 2014 obžalovaný F. P. taktiež vykonal výmenu strešnej krytiny na rodinnom dome v obci E. Č.. XX, majiteľa L. O., pričom na uvedenú pokrývačskú a klampiarsku prácu nemal príslušné živnostenské oprávnenia a za uvedenú výmenu strešnej krytiny a dodaný materiál mu bola

majiteľom rodinného domu L. O. vyplatená suma 5.800,- Eur, bez potvrdenia, z čoho suma 1.400,- Eur predstavovala sumu za vykonané práce,
- v období od mesiaca január 2015 do mesiaca marec 2015 obžalovaný F. P. po predchádzajúcej vzájomnej dohode s U. D. vykonal montáž strešnej krytiny na rodinnom dome v obci M., J.. S. Č.. XXX/XX, okres O., pričom na uvedenú pokrývačskú a klampiarsku prácu nemal príslušné živnostenské oprávnenie a celkovo mu bola U.A. D. vyplatená suma bez dokladu vo výške 3.430,-Eur, pričom podľa cenovej ponuky suma vo výške 1.556,72 Eur predstavovala cenu práce, pričom takto obžalovaný neoprávnenne podnikal a zároveň získal týmto činom väčší prospech v sume najmenej 5.606,72 Eur, za čo mu bol uložený peňažný trest v sume 2.600,- eur a náhradný trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov.

15. Ďalej medzi stranami nebolo sporné ani to, že Okresný súd O. rozsudkom č. k. 8C/34/2019-71 zo dňa 31.07.2020 zamietol žalobu Slovenskej republiky zastúpenej Okresnou prokuratúrou Kežmarok proti žalovanému Petrovi Mudrákovi o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 5.606,72 eur a žalovanému nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi nepriznal. Žaloba bola zmietnutá z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitímácie na strane žalobkyne. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 17.09.2020.

16. Sporným medzi stranami bolo či žalovaná pri podávaní žaloby v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/34/2019 o vydanie bezdôvodného obohatenia konala v rámci alebo nad rámec svojho zákonného oprávnenia a či týmto postupom zasiahla do práv a oprávnených záujmov žalobcu a tým mu spôsobila majetkovú ujmu spočívajúcu v trovách právneho zastúpenia v spore sp. zn. 8C/34/2019 vo výške 2.164,02 eur.

17. Listom zo dňa 26.10.2020 žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu požiadal Slovenskú republiku v zast. Generálnou prokuratúrou SR o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody podľa § 15 zákona č. 513/2003 Z. z. pre nesprávny úradný postup prokurátora Okresnej prokuratúry v O. v civilnom konaní vedenom na Okresnom súde O. pod sp. zn. 8C/34/2019 vo veci žaloby Slovenskej republiky zastúpenej Okresnou prokuratúrou O. na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 456 druhá veta Občianskeho zákonníka.

18. Generálna prokuratúra Slovenskej republiky listom zo dňa 14.04.2021 oznámila žalobcovi, že jeho nárok na náhradu škody neuspokojí, pretože nie sú splnené zákonné podmienky. Poukázala na to, že prokurátor Okresnej prokuratúry O. vyvodil svoju aktívnu vecnú legitímáciu pre podanie žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia vo vzťahu k žalobcovi naplnením dvoch podmienok, a to vznikom bezdôvodného obohatenia a nemožnosťou zistenia osôb, na úkor ktorých bolo získané takéto bezdôvodné obohatenie. Vznik bezdôvodného obohatenia bol daný tým, že žalobca bol v trestnom konaní uznaný vinným z pokračovacieho prečinu neoprávneného podnikania podľa § 251 odsek 1, odsek 2 písmeno c/ Trestného zákona a výška jeho prospechu bola vyčíslená sumou 5.606,72 eur. Vo vzťahu k splneniu druhej podmienky vychádzal z právneho názoru, že v tomto prípade nemožno zistiť okruh osôb, na úkor ktorých F. P. toto bezdôvodné získal, pretože osoby, pre ktoré vykonával pokrývačskú a klampiarsku prácu, na ktorú nemal príslušné živnostenské oprávnenie, a ktoré mu za jeho vykonanú prácu zaplatili, nie sú osobami, na úkor ktorých sa obohatil. Jeho neoprávnené obohatenie spočívalo vo výkone prác bez príslušného živnostenského oprávnenia. Iný právny názor súdu v predmetnej veci neznamená, že postup prokurátora pri podaní žaloby bol nesprávny alebo nezákonný. Keďže podľa jej názoru prokurátor konal v rámci svojho oprávnenia, neboli preukázané základné predpoklady pre uspokojenie nároku a priznanie náhrady škody.

19. Podľa Čl. 46 ods. 3 zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

20. Podľa § 1 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 514/2003 Z. z.) tento zákon upravuje zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci.

21. Podľa § 3 ods. 1 a 2 zákona č. 514/2003 Z. z. štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci

a) nezákonným rozhodnutím,

b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody,

c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo

d) nesprávnym úradným postupom.

Zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

22. Podľa § 4 ods. 1 písm. f) zákona č. 514/2003 Z. z. vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1 koná v mene štátu Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, ak škodu spôsobil štátny orgán podľa osobitného predpisu v občianskom súdnom konaní, v trestnom konaní alebo správnom konaní.

23. Podľa § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. štát zodpovedá za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Za nesprávny úradný postup sa považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prietahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb; za nesprávny úradný postup sa nepovažuje postup alebo výsledok postupu Národnej rady Slovenskej republiky pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 86 písm. a) a d) Ústavy Slovenskej republiky a postup alebo výsledok postupu vlády Slovenskej republiky pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 119 písm. b) Ústavy Slovenskej republiky.

24. Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len "žiadosť") s príslušným orgánom podľa § 4 a 11.

25. Podľa § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uspokojí iba jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti alebo ak príslušný orgán písomne oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde. Pri uplatnení nároku na súde môže poškodený požadovať úhradu len v rozsahu nároku, ktorý bol predbežne prerokovaný, a z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný. Ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovania nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr.

26. Podľa § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

27. Podľa § 18 ods. 2 a 3 zákona č. 514/2003 Z. z. náhrada škody zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom došlo k nesprávnemu úradnému postupom, ak tieto trovy konania priamo súviseli s nesprávnym úradným postupom. Súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia, ktoré zahŕňajú účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za zastupovanie, ktorá sa určí ako tarifná odmena advokáta. Súčasťou trov konania nie sú náklady na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody pred príslušným orgánom.

28. Nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci je akékoľvek konanie tohto orgánu alebo opomenutie tohto konania, ktoré je v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi, pričom podstatné je, aby k takémuto konaniu alebo opomenutiu došlo pri výkone verejnej moci. Podľa uznesenia Krajského súdu v Nitre z 11.06.2008, sp. zn. 5Co/9/2008, cit.: „Za nesprávny právny postup možno v prvom rade považovať činnosť príslušných orgánov, ktorá je v rozpore so zákonom, a teda jeho konkrétnym ustanovením, keď príslušný orgán pri svojom postupe porušuje svoje povinnosti stanovené právnym predpisom, ale aj taký postup správneho orgánu, ktorý síce jedná v súlade so zákonom, ale v rámci možností danej mu v rámci správneho uváženia postupuje v rozpore s účelom

zákona, úmyslom zákonodarcu či len v rozpore s právnou logikou, keď je takýto postup konštatovaný ako nesprávny iným k tomu príslušným správnym úradom. Všeobecne možno za nesprávny úradný postup označiť každý postup štátneho orgánu alebo správneho orgánu, ktorý pri výkone verejnej moci postupuje v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi alebo v rozpore so zásadami výkonu verejnej moci.“

29. Krajský súd v Banskej Bystrici v rozsudku z 13.11.2013, sp. zn. 17Co/76/2012 k nesprávnemu úradnému postupu uviedol, cit.: „Aktuálna právna úprava zodpovednosti za škodu pri výkone verejnej moci (zákon č. 514/2003 Z. z.) podobne, ako pôvodná právna úprava zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (zákon č. 58/1969 Zb.), nemá explicitnú legálnu definíciu pojmu „úradný postup“, resp. „nesprávny úradný postup“, pretože môže mať rozmanité reálne formy. Otázkou, či určité konanie alebo nečinnosť orgánu štátu možno subsumovať pod zodpovednostný vzťah podľa § 9 (resp. § 14) zákona č. 514/2003 Z. z., sa bude vždy posudzovať so zreteľom na všetky relevantné okolnosti konkrétneho prípadu. Ustálil sa názor, že pod pojmom „postup“ treba chápať jednak aktívne konanie, ale aj pasívne správanie, napríklad neodôvodnenú a nežiaducu nečinnosť pri plnení úloh a povinností. Teória aj súdna prax dospela k názoru, že prívlastkom „úradný“ mienil zákon zreteľne odlíšiť konanie osôb pri plnení úloh orgánu verejnej moci od ich iného konania. Vyžaduje sa teda, aby vždy išlo o úlohy, ktoré slúžia výkonu verejnej moci, a nie o iné úlohy orgánu verejnej moci.

Z hľadiska vzniku zodpovednosti za škodu z titulu nesprávneho úradného postupu musí ísť o postup orgánov verejnej moci, ktorý je v medziach úloh verejnej moci príslušného orgánu, pretože v opačnom prípade by prichádzala do úvahy nie zodpovednosť za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z. z., ale podľa Občianskeho zákonníka, prípadne podľa iného zákona. Určítym rámcom pri vymedzení obsahu pojmu „nesprávny úradný postup“ môže byť aj dôvodová správa k § 1 zákona č. 514/2003 Z. z., ktorá uvádza: „Nesprávnym úradným postupom je porušovanie povinností pri uskutočňovaní úkonov v konaní, najmä jeho nesprávne vykonanie alebo vykonanie bez splnenia zákonných podmienok. Nesprávnym úradným postupom je aj opomenutie urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom stanovenej lehote. Aj nevydanie rozhodnutia je nesprávnym úradným postupom. Za nesprávny úradný postup je možné považovať aj iné nekonanie príslušného orgánu, teda nevykonávanie úradného postupu.“

Za nesprávny úradný postup možno vo všeobecnosti považovať porušovanie pravidiel, ktoré sú predpísané právnymi normami pre činnosť príslušných orgánov verejnej moci, ktorá je v rozpore so zákonom, resp. s jeho konkrétnym ustanovením. Ide teda o stav, keď príslušný orgán verejnej moci pri svojej činnosti porušuje svoje povinnosti, ktoré pre neho ustanovuje právny predpis. Za nesprávny úradný postup však možno považovať aj takú činnosť orgánu verejnej moci, keď orgán verejnej moci síce koná v súlade so zákonom, ale v rámci možností, ktoré sú mu dané, postupuje v rozpore s účelom zákona, úmyslom zákonodarcu či v rozpore s hmotnoprávnou logikou a základnými právnymi princípmi. Nesprávny úradný postup je každý postup orgánu verejnej moci, ktorý pri výkone verejnej moci postupuje v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi alebo v rozpore so zásadami výkonu verejnej moci a základnými právnymi princípmi.“

30. Žalobca v podanej žalobe tvrdil, že nesprávny výklad zákona zo strany žalovanej v zastúpení Okresnou prokuratúrou O. viedol následne k nesprávnemu úradnému postupu - podanie žaloby, výsledkom ktorého bolo súdne konanie a majetková ujma vo forme nákladov vynaložených na právne služby v tomto konaní. Konanie sa viedlo bez splnenia základných procesných podmienok na jeho začatie - aktívna legitímácia. Žalovaná napriek vysvetleniu súdu na verejnom zasadnutí nepochopiteľne trvala na súdnom konaní, čím vznikali žalobcovi ďalšie náklady. O zbytočnosti tohto súdneho konania svedčí aj fakt, že žalovaná nepodalala voči rozsudku ani opravný prostriedok.

31. Žalovaná v konaní sp. zn. 8C/34/2019 na predbežnom prejednaní sporu potom, čo súd prvej inštancie v rámci predbežného právneho posúdenia uviedol, že Slovenskej republike nesvedčí aktívna vecná legitímácia v tomto spore tak, ako to vyplýva z druhej vety § 456 Občianskeho zákonníka s týmto názorom nesúhlasila a poukázala na to, že za poškodených aj v prípade, že sú to zistené osoby, ale neuplatňujú si z akéhokoľvek dôvodu nárok na podanie žaloby, môže podať túto žalobu Slovenská republika zastúpená Okresnou prokuratúrou v O.. Suma 5.606,72 eur bola vypočítaná ako súčet ceny prác troch objednávateľov, a to Urbárskeho a komposesorátneho pozemkového spoločenstva v sume 2.650,- eur, L. O. v sume 1.400,- eur a U. D. v sume 1.556,72 eur, ktoré si žalovaný (F. P.Á.) vyžiadaval ako odmenu za práce, ale aj zinkasoval za práce realizované pre tieto subjekty a ktoré okolnosti boli v trestnom konaní jednoznačne preukázané a tieto osoby si právo podať žalobu nevyužili.

32. Podľa § 456 Občianskeho zákonníka predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Ak toho, na úkor koho sa získal, nemožno zistiť, musí sa vydať štátu. Aplikovať ustanovenie § 456 je možné len v takom prípade, ak je preukázateľný vznik bezdôvodného obohatenia, avšak nie je známe na úkor koho k bezdôvodnému obohateniu došlo. (ŠVESTKA J. - DVOŘÁK J. et al. Občianské právo hmotné 2. Praha: Wolters Kluwer, ČR, a.s., 2009. 550 s. ISBN 978-80-7357-473-4). K tomu je potrebné poukázať aj na ustanovenie § 93 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku, podľa ktorého prokurátor môže podať žalobu, ak ide o uplatnenie nároku štátu na vydanie bezdôvodného obohatenia. „Žalobné oprávnenie prokurátora podľa ust. § 93 ods. 1 písm. a) C.s.p. sa netýka akéhokoľvek nároku štátu z občianskoprávných alebo obchodnoprávných vzťahov, ktorých účastníkom bol štát, ale len nároku vyplývajúceho z druhej vety § 456 OZ. To znamená, že len v prípade ak došlo k bezdôvodnému obohateniu a toho, na úkor koho bolo získané nemožno zistiť, je prokurátor ako zástupca štátu oprávnený domáhať sa vydania takéhoto bezdôvodného obohatenia. Predpokladom vyhovie takej žalobe je teda preukázanie dvoch skutočností, a to vzniku bezdôvodného obohatenia u žalovaného a súčasne nemožnosti zistenia osôb, na úkor ktorých bolo takého bezdôvodné obohatenie získané.“(Števček - Ficová - Baricová - Mesiarkinová - Bajánková Tomašovič a spol. Civilný sporový poriadok - VEĽKÝ KOMENTÁR, C.H. BECK, 2016, 329 str.) Z uvedeného vyplýva, že zákonným predpokladom vzniku nároku na strane štátu, pri ktorého naplnení vzniká nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia priamo ex lege, je nezistiteľnosť oprávneného subjektu. Ak je oprávnený subjekt známy, ale z nejakého dôvodu si nemôže alebo nechce svoje právo z bezdôvodného obohatenia uplatniť, nepôjde o prípad § 456 druhej vety Občianskeho zákonníka.

33. Práve z týchto skutočností vychádzal Okresný súd O. v konaní sp. zn. 8C/34/2019, keď rozsudkom zo dňa 31.07.2020 zamietol žalobu Slovenskej republiky zastúpenej Okresnou prokuratúrou Kežmarok dôvodiac jej nedostatkom aktívnej vecnej legitímácie, keď uviedol, cit.: „Medzi stranami nebolo sporné, že osoby, na úkor ktorých sa žalovaný bezdôvodne obohatil, sú známe, teda nielenže ich možno zistiť, ale dokonca už boli zistené v trestnom konaní vedenom proti žalovanému. Ich okruh podrobne uvádza žalobca vo svojich skutkových tvrdeniach v žalobe. Podmienka ustanovená normou práva v § 456 OZ spočívajúca v nezistenom okruhu osôb, na úkor ktorých sa žalovaný bezdôvodne obohatil, tak v prejednávanej spore splnená nie je. Zákonný predpoklad vzniku práva žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia tak v prejednávanej spore nie je daný. Na základe vyššie uvedených skutočností dospel súd k záveru, že žaloba nie je dôvodná, a preto ju zamietol.“ Nakoľko žiadna zo strán proti rozsudku nepodala odvolanie, rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 17.09.2020.

34. Je pravdou a vyplýva to nielen zo zhodného tvrdenia strán sporu, ale aj z vyššie uvedených skutočností, že predpokladom vyhovie žaloby podľa § 93 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku v spojení s § 456 druhá veta Občianskeho zákonníka je preukázanie dvoch skutočností, a to vznik bezdôvodného obohatenia osôb a nemožnosť zistenia osôb, na úkor ktorých bolo získané bezdôvodné obohatenie. V tomto konkrétnom prípade osoby, na úkor ktorých sa žalobca obohatil existujú, sú známe, bývajú v rovnakej obci ako žalobca, a preto výhradne im prináležalo právo žalovať žalobcu o vydanie bezdôvodného obohatenia. To, že tak nevykonali, bolo ich rozhodnutie a všetci vrátane žalovanej sú povinní ho rešpektovať. Pokiaľ žalovaná vo svojich vyjadreniach a na pojednávaní súdu poukazovala na to, že vo vzťahu k podmienke nemožnosti zistenia osôb, na úkor ktorých bolo získané bezdôvodné obohatenie je potrebné vychádzať z právneho názoru, že v tomto prípade nie je možné zistiť okruh osôb, na úkor ktorých žalobca toto bezdôvodné obohatenie získal, pretože osoby, pre ktoré vykonával pokrývačskú a klampiarsku prácu, na ktorú nemal príslušné živnostenské oprávnenie, a ktoré mu za jeho vykonanú prácu zaplatili, nie sú osobami, na úkor ktorých sa obohatil, tak potom vyvstáva otázka kto sú tieto osoby. Sama žalovaná v spore sp. zn. 8C/34/2019 tvrdila, že za poškodených aj v prípade, že sú to zistené osoby, ale neuplatňujú si z akéhokoľvek dôvodu nárok na podanie žaloby, môže podať túto žalobu Slovenská republika zastúpená Okresnou prokuratúrou v O., pretože žalobca si vyžiadala a získal odmenu za práce realizované pre tieto subjekty, ktoré okolnosti boli v trestnom konaní jednoznačne preukázané a tieto osoby právo podať žalobu nevyužili. Tu súd zdôrazňuje, že iné okolnosti uvádzané žalovanou v priebehu tohto sporu o náhrady škodu nemôžu mať vplyv na právoplatné rozhodnutie v spore sp. zn. 8C/34/2019.

35. Predpokladom zodpovednosti štátu za škodu v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. je súčasné splnenie troch podmienok, a to existencia nesprávneho úradného postupu, existencia škody, t. j. majetkovej ujmy vyjadriteľnej v peniazoch, resp. nemajetkovej ujmy a príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným

postupom a škodou. Zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v zmysle § 3 zákona č. 514/2003 Z. z. je objektívnou zodpovednosťou, ktorej sa štát nemôže zbaviť a za splnenia vyššie uvedených podmienok za túto škodu zodpovedá. Pre vznik zodpovednosti štátu musia byť pritom splnené všetky zákonom požadované podmienky súčasne.

36. Vyššie citovaným rozhodnutiam plne zodpovedá aj situácia v tomto spore, keďže za nesprávny právny postup možno považovať činnosť príslušných orgánov, ktorá je v rozpore so zákonom, a teda jeho konkrétnym ustanovením, keď príslušný orgán pri svojom postupe porušuje svoje povinnosti stanovené právnym predpisom, postupuje v rozpore s účelom zákona, úmyslom zákonodarcu, v rozpore s právnou logikou a pod. Aj v tomto konkrétnom prípade žalovaná podaním žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia voči žalobcovi postupovala v rozpore s účelom zákona a úmyslom zákonodarcu, dokonca v rozpore s právnou logikou, keď tým, že žalovala žalobcu o vydanie bezdôvodného obohatenia za tzv. neznáme osoby, napriek tomu, že tieto boli známe, konala mimo rámca svojho zákonného oprávnenia a osvojila si právo, ktoré jej nepatrilo. Zodpovednosť štátu v tomto prípade je ako už bolo uvedené vyššie zodpovednosťou objektívnou, t. j. bez ohľadu na zavinenie. Možno preto uzavrieť, že dokazovaním mal súd preukázané, že žalovaná nad rámce svojho oprávnenia podala žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia a v súvislosti s tým došlo z jej strany k nesprávnemu úradnému postupu.

37. Keďže žalobca požiadal Generálnu prokuratúru SR o prerokovanie nároku na náhradu škody žiadosťou zo dňa 26.10.2020, ktorej žiadosti Generálna prokuratúra SR listom zo dňa 14.04.2021 nevyhovela, vzniklo žalobcovi podľa § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. dorúčením tohto oznámenia právo domáhať sa uspokojenia predmetného nároku na náhradu škody na súde. Vzhľadom k všetkým vyššie uvedeným skutočnostiam je možné uzavrieť, že prvý predpoklad zodpovednostného vzťahu, a to existencia nesprávneho úradného postupu na strane žalovanej, je daný.

38. Ďalším predpokladom zodpovednostného vzťahu je preukázanie vzniku škody na strane žalobcu. Žalobca tvrdil, že škoda v civilnom konaní mu vznikla tým, že preukázateľne uhradil trovy právneho zastúpenia advokátovi, ktorý ho zastupoval v civilnom konaní, v ktorom súd žalobu zamietol, avšak aj keď bol úspešný, nemohol mu priznať nárok na náhradu trov konania, pretože podľa § 261 Civilného sporového poriadku povinnosť nahradiť trovy konania nemožno uložiť prokurátorovi. Právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom je ustanovené ako jedna zo základných zásad práva na súdnu a inú právnu ochranu v čl. 47 ods. 3 Ústavy SR. Každý má teda právo si v konaní pred súdom od jeho začiatku zavolať na pomoc osobu znalú práva, ktorá má teoretické znalosti práva a praktické skúsenosti s priebehom civilného procesu. Je to predpoklad, že v civilnom konaní budú na obranu účastníka konania uplatnené všetky oprávnenia, ktoré mu umožňuje zákon uplatniť tak, aby boli chránené jeho práva. Žalobca zaplatil z titulu odmeny za poskytovanie právnych služieb v predmetnej civilnej veci sumu spolu vo výške 2.164,02 eur. Ide o odmenu advokáta vypočítanú podľa Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

39. Medzi stranami sporu nebolo sporné, že žalobca v civilnom konaní sp. zn. 8C/34/2016 v postavení žalovaného bol zastúpený advokátom. Túto skutočnosť mal súd preukázanú z plnomocenstva zo dňa 02.09.2019 na čl. 12 spisu sp. zn. 8C/34/2019. Žalovaná nenamietala vykonanie jednotlivých úkonov právnej pomoci ani číselnosť vyúčtovania v zmysle tarify vrátane režijného paušálu a hotových výdavkov. Nespornou skutočnosťou medzi stranami bola úhrada trov právneho zastúpenia, ktorú uskutočnila žalobca na účet právneho zástupcu v štyroch splátkach, a to dňa 13.09.2019 v sume 381,70 eur, dňa 06.03.2020 v sume 200,- eur, dňa 11.08.2020 v sume 200,- eur a dňa 04.09.2020 v sume 1.382,82 eur, ktoré úhrady vyplývajú z predložených potvrdení o zrealizovaní transakcie na čl. 28-31 spisu a v ktorých je uvedené číslo účtu právneho zástupcu JUDr. Ivana Hrica a taktiež referencie platiteľa zodpovedajú variabilným symbolom uvedeným v jednotlivých faktúrach na čl. 24- 27 spisu.

40. Pokiaľ právny zástupca na pojednávaní súdu žiadal priznať odmenu za právne služby ako zmluvne dohodnutú odmenu s poukazom na § 1 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., podľa ktorého odmena advokáta sa určuje na základe dohody medzi advokátom a jeho klientom (ďalej len "zmluvná odmena"); ak nedôjde k dohode, na určenie odmeny advokáta sa použijú ustanovenia tejto vyhlášky o tarifnej odmene (§ 9 až 14), tak k tomu súd uvádza, že ustanovenie § 18 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. hovorí

o tom, že súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia, ktoré zahŕňajú účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za zastupovanie, ktorá sa určí ako tarifná odmena advokáta a zároveň cez bod 9) odkazuje na § 9 až 14 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z.

o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, ktoré upravujú tarifnú odmenu. Z uvedeného teda vyplýva, že odmena za zastupovanie právnym zástupcom sa môže určiť len ako tarifná odmena.

41. Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 455/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka, ak odsek 4 neustanovuje inak (ďalej len "výpočtový základ").

42. Podľa § 9 ods. 1 a 2 vyhlášky č. 455/2004 Z. z. základná sadzba tarifnej odmeny sa stanoví podľa tarifnej hodnoty veci alebo druhu veci, alebo práva a podľa počtu úkonov právnej služby, ktoré advokát vo veci vykonal, ak táto vyhláška neustanovuje inak. Základná sadzba tarifnej odmeny sa môže znížiť alebo zvýšiť v prípadoch uvedených v tejto vyhláške.

43. Podľa § 13 ods. 1 vyhlášky č. 455/2004 Z. z. odmena vo výške základnej sadzby tarifnej odmeny patrí za tieto úkony právnej služby:

- a) prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom,
- b) ďalšia porada alebo rokovanie s klientom za každú skončenú hodinu,
- c) písomné podanie na súd alebo iný orgán alebo protistrane týkajúce sa veci samej,
- d) predžalobná výzva,
- e) účasť na konaní pred súdom alebo iným orgánom a na konaní o zmieri, a to za každé začaté dve hodiny bez ohľadu na počet týchto za sebou nadväzujúcich úkonov vykonaných počas dvoch hodín; ak úkon alebo na seba nadväzujúce úkony trvajú viac ako štyri hodiny, patrí odmena za každé dve skončené hodiny,
- f) vypracovanie právneho rozboru veci,
- g) rokovanie s protistranou, a to za každú skončenú hodinu,
- h) návrh na predbežné opatrenie, ak k nemu dôjde pred začatím konania, odvolanie proti takémuto rozhodnutiu o predbežnom opatrení, návrh na obnovu konania, odvolanie, dovolanie, návrh na podanie mimoriadneho dovolania,
- i) vypracovanie listiny o právnom úkone alebo jej podstatné prepracovanie.

44. Podľa § 15 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. advokát má popri nároku na odmenu aj nárok

- a) na náhradu hotových výdavkov účelne a preukázateľne vynaložených v súvislosti s poskytovaním právnych služieb, najmä na súdne poplatky a iné poplatky, cestovné a telekomunikačné výdavky a výdavky za znalecké posudky, preklady a odpisy,
- b) na náhradu za stratu času (§ 17).

45. Podľa § 16 ods. 3 a 4 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. od klienta možno požadovať na náhradu výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné sumu vo výške jednej stotiny výpočtového základu za každý úkon právnej služby. Túto sumu môže advokát požadovať aj vtedy, ak sa na jej náhrade s klientom osobitne nedohodol. Na výšku náhrady preukázaných cestovných výdavkov sa vzťahujú osobitné predpisy, ak táto vyhláška neustanovuje inak.

46. Podľa § 17 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. pri úkonoch právnej služby vykonávaných v mieste, ktoré nie je sídlom advokáta, za čas strávený cestou do tohto miesta a späť patrí advokátovi náhrada za stratu času vo výške jednej šesťdesiatiny výpočtového základu za každú aj začatú polhodinu.

47. Na tomto mieste je potrebné zdôrazniť, že nesprávny úradný postup orgánu, v tomto prípade žalovanej bol samopríčinou vzniku trov v záujme žalobcu. Náklady vynaložené na takéto úkony právnej služby sú potom v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom, lebo boli ním vyvolané a za škodu takto vzniknutú zodpovedá štát. Trovy žalobcu za úkony, ktoré boli urobené v súvislosti s nesprávnym úradným postupom žalovanej predstavujú pre žalobcu škodu, za ktorú zodpovedá štát. Ak v súvislosti s nesprávnym úradným postupom štátu fyzická osoba vynaložila náklady na trovy právneho zastúpenia, smerujúce k odstráneniu nežiaducich právnych následkov na žalovaného v pôvodnom

konaní, štát zodpovedá za takto vzniknutú škodu. Treba však skúmať či trovy právneho zastúpenia sú v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím.

48. Ako už bolo vyššie uvedené, v danom prípade došlo ku škode žalobcu v civilnom konaní za situácie, keď žalovaná porušila právnu povinnosť a nad rámec zákonného oprávnenia podala voči žalobcovi žalobu, ktorú súd ako nedôvodnú právoplatne zamietol. V rámci civilného konania bol zastúpený právnym zástupcom, advokátom, ktorému po skončení tohto konania zaplatil trovy právneho zastúpenia v sume 2.164,02 eur. Ak proti žalobcovi bolo vedené konanie zo strany žalovanej, nie je na ňom, aby niesol materiálne dôsledky takéhoto rozhodnutia (trovy vynaložené na svoju obranu), keď sa neskôr ukázalo toto konanie ako nesprávny úradný postup žalovanej. Žalobca tak splnil ďalšie predpoklady na priznanie nároku na náhradu škody, keď preukázal, že právnenému zástupcovi v civilnom konaní zaplatil z titulu trov právneho zastúpenia sumu 2.164,02 eur. Vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností, zo zamietajúceho rozsudku v civilnom konaní, z objektívnej zodpovednosti štátu, dospel súd k záveru o opodstatnenosti jeho nároku na náhradu škody v sume 1.845,86 eur. Predmetná suma pozostáva z trov právneho zastúpenia za úkony právnej pomoci, ktoré právny zástupca, advokát, účtoval faktúrami č. XX/XXXX, Č.. X/XXXX, Č.. XX/XXXX Y. Č.. XX/XXXX a ktoré súd priznal v súlade s vyhláškou č. 655/2004 Z. z.

49. Súd pri určení výšky náhrady trov právneho zastúpenia postupoval v súlade s vyššie citovanými ustanoveniami vyhlášky č. 655/2004 Z. z., pričom základom pre výpočet bola tarifná hodnota veci, t. j. peňažné plnenie z konania sp. zn. 8C/34/2019 vo výške 5.606,72 eur. Podľa § 10 ods. 1 citovanej vyhlášky tak odmena právneho zástupcu za jeden úkon právnej služby predstavuje sumu 190,89 eur, ktorú súd priznal za osem úkonov právnej služby, a to príprava a prevzatie zastúpenia vrátane prvej porady s klientom dňa 02.09.2019, písomné podanie na súd - vyjadrenie k žalobe dňa 06.09.2019, ďalšia porada s klientom dňa 13.10.2019, písomné podanie na súd - vyjadrenie k vyjadreniu žalobcu dňa 14.10.2019, ďalšia porada s klientom dňa 18.02.2020, účasť na predbežnom prejednaní sporu dňa 19.02.2020, ďalšia porada s klientom dňa 30.07.2020 trvajúca od 17:00 do 19:30 a účasť na pojednávaní súdu dňa 31.07.2020, spolu odmena 1.622,58 eur (7 úkonov x 190,89 eur + 1 úkon 286,35 eur).

50. Právny zástupca má v zmysle § 16 ods. 3 vyhlášky nárok aj na režijný paušál za každý poskytnutý úkon právnej služby. Náhrada výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné (tzv. režijný paušál) za každý úkon právnej služby bola v zmysle § 16 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 citovanej vyhlášky 1/100 výpočtového základu, a to za rok 2019 vo výške 9,80 eur a za rok 2020 vo výške 10,62 eur, ktorú súd priznal vo výške 39,20 eur za rok 2019 (4 x 9,80 eur) a vo výške 42,48 eur za rok 2020 (4 x 10,62 eur), spolu režijný paušál 81,68 eur.

51. Náhrada za stratu času pri úkonoch právnej služby je v zmysle § 17 ods. 1 v spojení s § 1 ods. 3 citovanej vyhlášky 1/60 výpočtového základu t. j. v roku 2020 vo výške 17,70 eur za každú aj začatú polhodinu, ktorú súd priznal za cestu na účasť na predbežnom prejednaní sporu dňa 19.02.2020 za 4 začaté polhodiny vo výške 70,80 eur a účasť na pojednávaní súdu dňa 31.07.2020, taktiež za štyri začaté polhodiny vo výške 70,80 eur, spolu náhrada za stratu času vo výške 141,60 eur.

52. Právny zástupca žalobcu si okrem priznanej odmeny, režijného paušálu a náhrady za stratu času uplatnil aj administratívne poplatky zo dňa 31.07.2020 v sume 100,- eur, hotové výdavky vo výške cestovného v sume 41,66 eur a náhradu za stratu času za 6 začatých polhodín v dňoch 19.02.2020, 30.07.2020 a 31.07.2020 spolu vo výške 318,60 eur, z ktorej sumy mu súd priznal sumu 141,60 eur.

53. Súd nepriznal žalobcovi náhradu administratívnych poplatkov v sume 100,- eur, nakoľko zo strany žalobcu neboli k tejto sume predložené žiadne listinné dôkazy, a súd preto nemal preukázanú účelnosť a dôvodnosť vynaložených trov konania na tieto poplatky.

54. Pokiaľ ide o náhradu cestovného v dňoch 19.02.2020, 30.07.2020 a 31.07.2020 na trase X. A. Q. O. súd nemal dostatočne preukázané zo strany žalobcu, resp. jeho právneho zástupcu ani vynaloženie cestovného. Právny zástupca síce cestovné vyčíslil, avšak súdu nepredložil technický preukaz preukazujúci ním tvrdené údaje a to, že skutočne použil na cestu na pojednávanie osobné motorové vozidlo, o čom rovnako nepredložil ani technický preukaz a ani doklad o zaplatení pohonných hmôt. Súd na tomto mieste zdôrazňuje, že nie je jeho povinnosťou vyzývať stranu sporu na predloženie dokladov preukazujúcich ich výšku. (vyplýva to napr. z uznesenia ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS

191/2020 z 27.mája 2020). Strana sporu má povinnosť nielen tvrdenia, ale aj povinnosť preukázať tvrdené skutočnosti. V zmysle článku 8 Civilného sporového poriadku platí, že strany sporu sú povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podprieť svoje tvrdenia dôkazmi, a to v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu. To znamená, že aj žalobca v rámci svojej procesnej obrany znáša povinnosť tvrdenia a tým pádom i dôkaznú povinnosť. Keďže súd žiadnym spôsobom nemal preukázané náklady na vynaloženie cestovného, ich náhradu žalobcovi nepriznal.

55. A napokon súd nepriznal žalobcovi ani náhradu za stratu času v rozsahu 6 polhodín, nakoľko cesta z O. T. X. A. Q. po ceste XXX pri vzdialenosti 29,6 km trvá 36 min, po ceste XX a XXX pri vzdialenosti 30,7 km trvá 36 min. a po ceste XX a B. pri vzdialenosti 37,6 km trvá 38 min., ale ako uviedol vyššie len v rozsahu 4 polhodín za cesty v dňoch 19.02.2020 a 31.07.2020. Súd nepriznal náhradu za stratu času za cestu na poradu s klientom dňa 30.07.2020, nakoľko túto nepovažoval za účelnú.

56. Všetky vyššie uvedené priznané úkony právnej pomoci nepochybne smerovali k dosiahnutiu účelu právneho zastúpenia, teda k zamietnutiu žaloby. Právny zástupca nevyhnutne pre dosiahnutie účelu a poskytnutie komplexnej právnej služby musel prevziať a pripraviť zastúpenie vrátane porady s klientom, ďalej podal vyjadrenie k žalobe ako aj vyjadrenie k vyjadreniu žalovanej, zúčastnil sa ďalších porád s klientom, preukázateľne sa zúčastnil predbežného prejednanie sporu a pojednávania. Uvedené úkony právnej služby logicky a časovo na seba nadväzovali a dospeli k zamýšľanému účelu zastupovania, t. j. zamietnutiu žaloby. Bez náležitej znalosti veci a oboznámení sa s dôkaznou situáciou, a to účasťou na úkonoch súdu by sa žalobca nedokázal sám brániť. Právny zástupca vo vzťahu k dosiahnutiu účelu využil všetky právne prostriedky. Predmetné úkony právnej služby súd považuje za úkony uskutočnené v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom a účelne vynaložené pre dosiahnutie zamietnutia žaloby.

57. Medzi protiprávnym konaním žalovanej a vznikom škody žalobcu bola príčinná súvislosť, ktorá spočívala v nim realizovanej úhrade nákladov právneho zástupcovi v rámci civilného konania. Táto predstavuje posledný, tretí predpoklad zodpovednosti štátu za škodu, pričom aj ten je preukázateľne daný, pretože v tomto prípade išlo o vynaloženie finančných prostriedkov na preukázanie toho, že žalobca sa neobohatil na úkor štátu, a preto žaloba zo strany žalovanej na vydanie bezdôvodného obohatenia nemala byť podaná.

58. Vzhľadom k tomu, že v danom prípade žaloba proti žalobcovi bola zamietnutá v dôsledku nesprávneho úradného postupu žalovanej, žalobca preukázal existenciu škody, ktorá mu vznikla v civilnom konaní z titulu zaplatených trov právneho zastúpenia advokátovi, jeho nárok bol predbežným prerokovaním zo strany žalovanej odmietnutý a z dôvodu objektívnej zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci súd dospel k záveru o opodstatnenosti žaloby podanej žalobcom. Po preskúmaní vyúčtovania trov právneho zastúpenia v civilnom konaní mal súd za preukázané, že vyúčtované trovy konania boli v rámci civilného konania účelne vynaložené v sume 1.845,86 eur, a preto súd prvým výrokom zaviazal žalovanú na zaplatenie sumy vo výške 1.845,86 eur žalobcovi.

59. Keďže súd mal za to, že nie všetky žalobcom uplatnené trovy konania boli preukázané a účelné (viď bod 53-55), II. výrokom v prevyšujúcej časti žalobu, čo do sumy 318,66 eur, zamietol.

60. Podľa § 517 ods. 1 prvá veta Občianskeho zákonníka dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní.

61. Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

62. Podľa § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka výška úrokov z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

63. Žalobca si žalobou uplatnil aj nárok na zaplatenie úroku z omeškania, a to vo výške 5 % ročne zo sumy 381,70 eur od 13.09.2019 do zaplatenia, vo výške 5 % ročne zo sumy 200,- eur od 06.03.2020

do zaplata, vo výške 5 % ročne zo sumy 200,- eur od 11.08.2020 do zaplata, vo výške 5 % ročne zo sumy 1.382,82 eur od 04.09.2020 do zaplata. Z ustanovenia § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. vyplýva, že ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovania nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr. V súlade s týmto ustanovením súd mohol priznať žalobcovi úrok z omeškania najskôr odo dňa vyhotovenia listu Generálnej prokuratúry SR, ktorým mu bolo oznámené neuspokojenie jeho nároku na náhradu škody, t. j. od dňa 14.04.2021, ktorý je možné považovať za prvý deň omeškania. Nakoľko súd v časti uplatnenia úroku z omeškania považoval nárok žalobcu za dôvodný, zaviazal žalovanú na jeho zaplata, avšak len zo sumy priznanej istiny vo výške 1.845,86 eur a od dňa 14.04.2021 do zaplata. Súd zamietol žalobu aj v časti úroku z omeškania vzťahujúceho sa k sume zamietnutej istiny, a to z tých istých dôvodov, z ktorých zamietol žalobu aj v časti tejto istiny a rovnako aj v časti jednotlivých úrokov z omeškania, nakoľko tieto boli uplatnené v rozpore so zákonom.

64. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 2 a § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku, nakoľko žalobca bol v konaní úspešný. Pri výpočte pomeru úspechu a neúspechu súd vychádzal z pomeru žalovanej sumy vo výške 2.164,52 eur a prisúdenej sumy vo výške 1.845,86 eur. Žalobca bol úspešný v rozsahu 1.845,86 eur (85 %) a neúspešný v rozsahu 318,66 eur (15 %); žalovaná bola úspešná v rozsahu 318,66 eur (15%) a neúspešná v rozsahu 1.845,86 eur (85 %). Po odčítaní úspechu žalobcu v rozsahu 85 % od úspechu žalovanej v rozsahu 15 %, bol žalobca v konečnom dôsledku úspešný v rozsahu 70 %. Vzhľadom na uvedené súd v súlade s § 262 ods.1 Civilného sporového poriadku o nároku na náhradu trov konania žalobcu rozhodol v treťom výroku tohto rozsudku tak, že mu priznal nárok na náhradu trov konania proti žalovanej v rozsahu 70 % vo výške, o ktorého rozhodne súd po právoplatnosti rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní od dňa jeho doručenia na Okresný súd Kežmarok.

V odvolaní sa má uviesť ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, spisová značka konania, ďalej sa má uviesť proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,

c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo

d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č.233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov.